

N:o 100.

Af herr **W. Styrlander**, *angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning angående möjligheten att i fredstid vid civil domstol handlägga sådana mål, som nu behandlas af krigsdomstol m. m.*

Då frågan om en utsträckning af värnpligten icke har de sympatier hos vårt folk, som ur synpunkten af ett starkt och betryggande försvar skulle vara önskligt att hon hade, frågar man sig helt naturligt, hvad anledningen härtill kan vara. Helt säkert äro anledningarna flera, och det är ju svårt att säga, hvilken af dem väger tyngst. Men säkerligen finner man en god del af sanningen, om man sammanfattar anledningarna i 3 stora hufvudgrupper:

1:o) fruktan för att landet icke skall kunna bära de ökade försvarsbördorna;

2:o) fruktan för militarismen; och

3:o) den allmänt gängse uppfattningen, att den redan nu anslagna tiden icke på bästa sätt användes.

Då jag håller före, att det under mom. 2 angifna skälet väger tyngst, anser jag, att den, som i likhet med mig tror, att vårt land kan försvara sig, och därför vill underkasta sig så stora uppoffringar som möjligt därför, främst bör söka häfva denna fruktan, som tvifvelsutan är till en viss grad berättigad.

Men den kan helt enkelt icke häfvas på annat sätt, än att krigsdomstolarne och strafflagen för krigsmagten betydligt förändras i en riktning, som folkmedvetandet anser vara den rätta.

Det sunda förståndet uppställer för sig de frågorna: hvarför skola militärer dömas af militärdomstolar, då andra tjenstemän och medborgare dömas af våra vanliga domstolar, och hvarför skall vår strafflag för militärer vara så sträng, att den förefaller vara barbarisk?

Menige man kunna aldrig på dessa frågor få ett svar, som de förstå eller godkänna. Med skäl frågar sig nutidsmänniskan, för hvilken predikas humanitet i alla andra fall, om icke disciplinen skulle kunna upprätthållas minst lika bra med mildare strafflagar och med domstolar, till hvilka man i alla andra fall vant sig att blicka upp med förtroende och vördnad. Ja, man djerfves till och med att våga tänka tanken så till slut, att man ifrågasätter, om ens domstolar, der den juridiskt bildade utgör allenast en liten bråkdel, kunna vara skickade att handhafva rättens höga idéer. Och erfarenheterna från såväl utlandet som vårt eget land synas nästan gifva de djerfve tänkarne rätt.

Helt säkert vill ingen svensk medborgare ifrågasätta våra officerares duglighet, mod och tapperhet, då det gäller det militära, men tusenden svenske män anse det helt säkert som en mycket svår olycka, om de tvingas att lägga sin rätt i händerna på personer, som i juridiskt hänseende icke stå öfver medelnivån bland svenske medborgare. Och det måste ovilkorligen i hög grad försvaga en domstols anseende, om majoriteten af rättens ledamöter icke eger insigt i juridiska ting.

Nu säges det visserligen från militärt håll, att ett regemente är en stat i staten, och att det skulle vara ett intrång på militärernas anseende, om vanliga domstolar skulle få döma öfver förbrytelser i tjensten. Häremot kan svaras, att det ju nu är meningen att sätta hela folket i vapen, och att de gamla teorierna om militären såsom en stat i staten således äro fullkomligt omoderna, för så vidt det icke är meningen att det är officerscorpsen, som skall vara stat i staten, hvilket det väl dock icke torde vara. Och det anseende, som militärerna vunnit såsom domare, torde de mycket väl kunna undvara. I andras ögon har deras domarekall i regel icke höjt deras anseende som militärer.

När en vanlig domstol sådant behöfver, tillkallar den sakkunnige, och om en domstol ansåge sådant nödigt, skedde nog sådant tillkallande i militära frågor liksom nu i andra.

Ytterligare en betänklighet ligger deri, att såsom auditörer för ordnas ofta mycket unga jurister, som icke fått tillräcklig praktisk öfning i domarekallet, och följderna häraf hafva ofta varit allt anna än goda.

Då jag hört uppgifvas, att en annan motionär ämnar framställa förslag om den militära strafflagens revidering, skall jag icke här

framdraga några särskilda bevis för, att denna strafflag är oskäligt hård. Helt säkert skola äfven många militärer vidgå, att så är förhållandet. Ett genomläsande af denna strafflag skall eljest öfvertyga hvar och en, att jag i det afseendet har rätt.

På grund af det anförda får jag därför hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t ville taga i ompröfning, dels huruvida icke de mål, som nu behandlas af krigsdomstolarne, måtte i fredstid kunna behandlas af vanliga domstolar, och för Riksdagen framlägga förslag till förändrade bestämmelser i antydda riktning, och dels om icke strafflagen för krigsmagten borde underkastas en noggrann och fullständig revision i syfte att få straffbestämmelserna mildrade.

Stockholm den 25 januari 1901.

W. Styrlander.

I motionens syfte instämmer:

L. Gust. Broomé.
